

Papildoma literatūra

„Atvaizdai, simboliniais ženklais pradėję rodytis krikščionybėje apie 230 metus, Bizantijoje pradeda klestėti ir tampa neatsiejama liturgijos ir teologijos dalimi. Tyrinėtojai nežino, kokios priežastys paskatino 730 metais Konstantinopolio imperatorių išleisti dekretą, draudžiantį tapyti ir garbinti atvaizdus. Imperatorius ne tik išleido dekretą, oficialų dokumentą, bet ir pats, užlipęs prie savo rūmų vartų, kalnu numušė Kristaus atvaizdą. Spėjama, kad šį veiksma lėmė teologinės, politinės ir socialinės priežastys. Bizantija tuo metu buvo klestinti valstybė, kurioje ikonų tapymu užsiėmė vienuoliai. Vienuolynai tapo konkurentais imperatoriaus valdžiai, tad imperatorius nusprendė juos suvaržyti tokiu būdu. Politinėje sferoje dekreto išleidimą galėjo lemti vis didėjanti islamo ekspansija, kadangi po Mahometo mirties musulmonai skverbėsi į krikščioniškus kraštus bei žydų bendruomenes. Musulmonai ir žydai atvaizdų garbinimą laiko nuodėme ir stabmeldyste, tad Bizantijos imperatorius galėjo stengtis išlaikyti politinį vientisumą ir taiką, manydamas, kad tam gali pagelbėti atvaizdų negarbinimas krikščionybėje. Teologinės priežastys: prasidėjęs apie 700-uosius metus ikonoklastinis karas tarp ikonoklastų, atvaizdų garbinimo religijoje priešininkų, ir ikonodulų, manančių, jog atvaizdai reikalingi krikščioniškoje liturgijoje. Po imperatoriaus dekreto išleidimo prasidėjo sukilimai, persekiojimai, rankų kapojimai, kankinystės – kone pilietinis karas.“

Citata iš: *Kristaus atvaizdas: istorija ir kontroversijos*
Pagal dr. Sigitos Maslauskaitės paskaitą parengė Rasa Baškienė.

<http://apzvalga.eu/kristaus-atvaizdas-istorija-ir-kontroversijos.html>

„Pradinė ikonoklazmo (8-10 a. ikonų draudimo ir naikinimo) teologinė bazė buvo silpna. Daugiausiai ikonoklastai (ikonų priešininkai) rėmėsi Senojo Testamento draudimu kurti atvaizdus. Bet buvo aišku, kad šis draudimas nebuvo absoliutus, nes Dievas pats nurodė, kaip gaminti trijų matavimų Cherubus (dangaus dvasias) Sandoros skrynias (Išėjimo 25:18-20).

Imperatorius Konstantinas V daug subtiliau grindė ikonoklazmo teologinius teiginius. Jis paskelbė, kad kiekvienas Kristaus atvaizdas neišvengiamai virsta erezija, nes pagal priimtas kristologines dogmas Kristus yra tikras Dievas ir tikras Žmogus, kuriame dvi prigimtys neatsiejamos ir nesusimaišiusios, ir kiekvienas atvaizdas arba jas atskiria, vaizduodamas tik žmogiškąją prigimtį, arba sumaišo.

Ikonofilų atsaką įtikinamiausiai formulavo šv. Jonas Damaskietis ir šv. Teodoras Studietis. Jie skelbė, kad ikonoklastų argumentai klaidinantys. Kristaus ikonos nevaizduoja prigimčių – nei dieviškos, nei žmogiškos. Jos rodo konkretų asmenį (hipostazę) - įsikūnijusį Dievo Sūnų.

Jonas Damaskietis įsitikinęs, kad prigimtis neturi savo nepriklausomos egzistencijos, bet yra regima tik asmenyse. Dėl šios priežasties, pastebi Teodoras Studietis, taip kaip trys asmenys (hipostazės) nesuardo vienos dieviškos *ousia* (būties, substancijos), taip ir dvi prigimtys nesuardo vieno asmens.

Kristaus asmenyje Dievas tapo matomas kaip konkreti žmogiška būtybė, todėl Jėzaus vaizdavimas yra būtinas, kaip įrodymas, kad Dievas tikrai, ne tik regimai, tapo žmogumi. Faktas, kad įmanoma pavaizduoti Jėzų, liudija Dievo įsikūnijimą.“

Ištraukos verstos iš Dr. Davor Džalto. *Iconoclasm*

<http://smarthistory.khanacademy.org/iconoclasm.html>

